

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra DEN DANSKE STATS-KIRKE

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 72.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig08val-shoot-idm139746851554432/facsimile.pdf> (tilgået 14. maj 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Alter-Bog og Sogne-Baad

og deres Præster følge en ny Alter-Bog, saa vi er neppe indenfor Kirke-Døren, før vi see, at den Liturgiske Uenighed ret egenlig er en uforligelig Tvist om »Troen«, umuelig at bilægge, fordi ærlige Folk ligesaa lidt vittelig kan fornægte den Tro, de bar, som bekiende den, de forskyde. Vi behøve da ikke at gaae videre, thi ved »Indgangen og Udgangen« af Kirken er det ganske aabenbar kun »det første Skridt« der koster, og kan Stats-Kirkens Præster umuelig enes om Ordene ved Daaben, da vilde al anden Enighed være ubetydelig; men det følger dog tillige af sig selv, at da Tvisten ved Daaben netop angaaer »Troen, Haabet og Viikaarene for Saligheden«, saa maa den føde Uenighed om ethvert Udtryk for det Kirkelige Liv, og ved »Nadveren« som en hemmelighedsfuld Forening med »den korsfæstede igien opstandne Freiser« tilbagevinde sin uforligelige Egenskab, ja, skjøndt jeg, som Communicant, slet ikke er opsat paa Strid om det store Schiboleth »sande Løgene« og »sande Blod«, maatte jeg dog kalde det Samvittigheds-Tvang at afskaffe et Ord ved Naade-Midlet, hvis Brag er uskyldig, men hvis Udeldelse er mistænkelig og kan forarge mangen ærlig Lutheran.

Da nu Modstanderne vil være enige med mig om, at naar der ingen Forandring bliver ved »Daaben og Nadveren«, er Resten neppe værd at tale om, saa har jeg givet gyldig Grund for min første Paastand, at ingen Forandring som er værd at nævne kan skee med Alter-Bogen, naar Præster med Fæderne-Troen skal nødes til at følge den og Folk med samme Tro nødes til at blive i Stats-Kirken.

Nu var min anden Paastand, at om end alle Præster nødes til bogstavelig at følge den gamle Alter-Bog, kunde dog Fæderne-Troens Bekiendere kun ved Sogne-Baadets Løsning vinde den alernødvendigste Samvittigheds-Frihed, og til klarlig at indsee det, vil det være Nok at betragte Confirmationen, hvor ikke blot Liturgi og Lærdom øiensynlig mødes, men hvorved Sogne-Præstens modsatte Lærdom er en troende Fader endnu utaaleligere end hans liturgiske Afvigelse.

Confirmationen skal være en høitidelig »Bekræftelse i Daabs-Pagten« og dermed i Fæderne-Troen, og dertil hører da nødvendig, hvad Alter-Bogen foreskriver; en Gienagelse af begge Hoved-Spørgsmaalene ved Daaben; saa der kan ingen tænkelig Grund være til den hyppige Udeldelse deraf, uden vedkommende Præsters Formening, at Djævelen maa ikke

Alter-Bog og Sogne-Baad

forsages, fordi han ikke er til, og at Troen paa Faderen, Sønnen og den Heilig-Aand er enten en Overtro eller en Ubetydelighed. Saa klart som det imidlertid er, at Præster, som lære deres Confirmander saaledes, ei, uden at skamme sig dybt, kunne høitidelig spørge Børnene: forsage I Djævelen; troe I paa Gud Fader, Søn og Hellig-Aand; og vil I blive i denne eders »Daabs-Pagt« til eders sidste salige Ende; ligesaa klart er det jo dog ogsaa, at jeg kan ikke have denne min Daabs-Pagt levende for Øine og agte at blive den tro til min salige Ende, og dog sende mine Børn hen at beredes til Confirmation hos en Præst, som jeg veed, vil ingenlunde bekræfte dem i den, men maa efter sin Overbeviisning formane dem til at afslaa den! At forlange Sligt af mig var aabenbar ikke blot uretfærdigt, men saa unaturlig grusomt og oprørende, at ingen ædel Mand kan taale Tanken, thi det var aabenbar det uhyre Forlangende, at jeg skulde selv forraade min Tro og mit Saligheds Haab i mine umyndige Børn, hvad Man ikke engang forlanger af Jøder i Tyrkiet. Nu, det forlanger vist nok heller Ingen af mig, som ovenikøbet boer hvor Sogne-Baadet for saavidt er løst, men var jeg en Bonde, da kunde det let skee under nærværende Omstændigheder, at min Sogne-Præst forlangde det af mig, uden at der hardtad var nogen Redning, og jeg er derfor ganske vis paa, at naar vor Faderlige Regiering blot et eneste Øieblik betænker, paa hvilken Pine-Bænk Sogne-Baadet nuomstunder tit maa spænde Fader- og Moder-Hjertet, hvor Fæderne-Troen er levende, da kommer det Baand til at briste, om saa end de Fyenske Præster vilde protestere endnu stærkere mod Sogne-Baadets end de Jydske Herremænd mod Stavns-Baadets Løsning. Jeg er derfor ogsaa vis paa, at dette Baand vilde været løst for længe siden, naar det ikke i Henseende til Confirmationen altid havde været Hoved-Staden fremmed, og derfor i sin egenlige Beskaffenhed undgaaet Regieringens Opmærksomhed.

Jeg har nu viist, at naar Regieringen ikke kan og vil nøde alle Præster i Stats-Kirken baade til at følge den gamle Alter-Bog ved Naade-Midlerne og undervise Confirmanderne overeensstemmende med Daabs-Pagten, da er Sogne-Baadets Løsning det eneste Middel, hvorved vi, som holde ved Fæderne-Troen, kan have virkelig Religjions- og Samvittigheds-Frihed i Stats-Kirken, og det er mig naturligviis Hoved-Sagen, da det angaaer vor Saligheds-Sag, saa jeg kunde rolig overlade det til Regieringens modne Overlæg,